

2.5 FJÆRE - FLO ?

Dette er kjente begrep for de fleste. Utenom disse to som vi kan kalle enslags "grunnbegrep", har vi en rekke uttrykk som betegner spesielle vannstandnivåer. Vi har en vrimmel av lokale eller dialektiske uttrykk som jeg ikke skal gå nærmere inn på, og vi har et "offisielt" definert begrepssett som jeg vil gjøre nærmere rede for her.

Grunnen til det er at det både i lovgiving og rettspraksis blir bruk betegnelser på ulike vannstands nivåer, f.eks. kanskje ikke er like kjent for alle. Videre er det både på sjøkart og landkart endel av innholdet som er relatert til bestemte vannstandnivåer som vanndybde, høyder og strandlinjekontur. Selv om dette kanskje ikke er noe stort problem, ser jeg det likevel som formålstjenlig å få klarlagt hva endel av begrepene står for og hvilke nivåer som blir brukt i ulike sammenhenger.

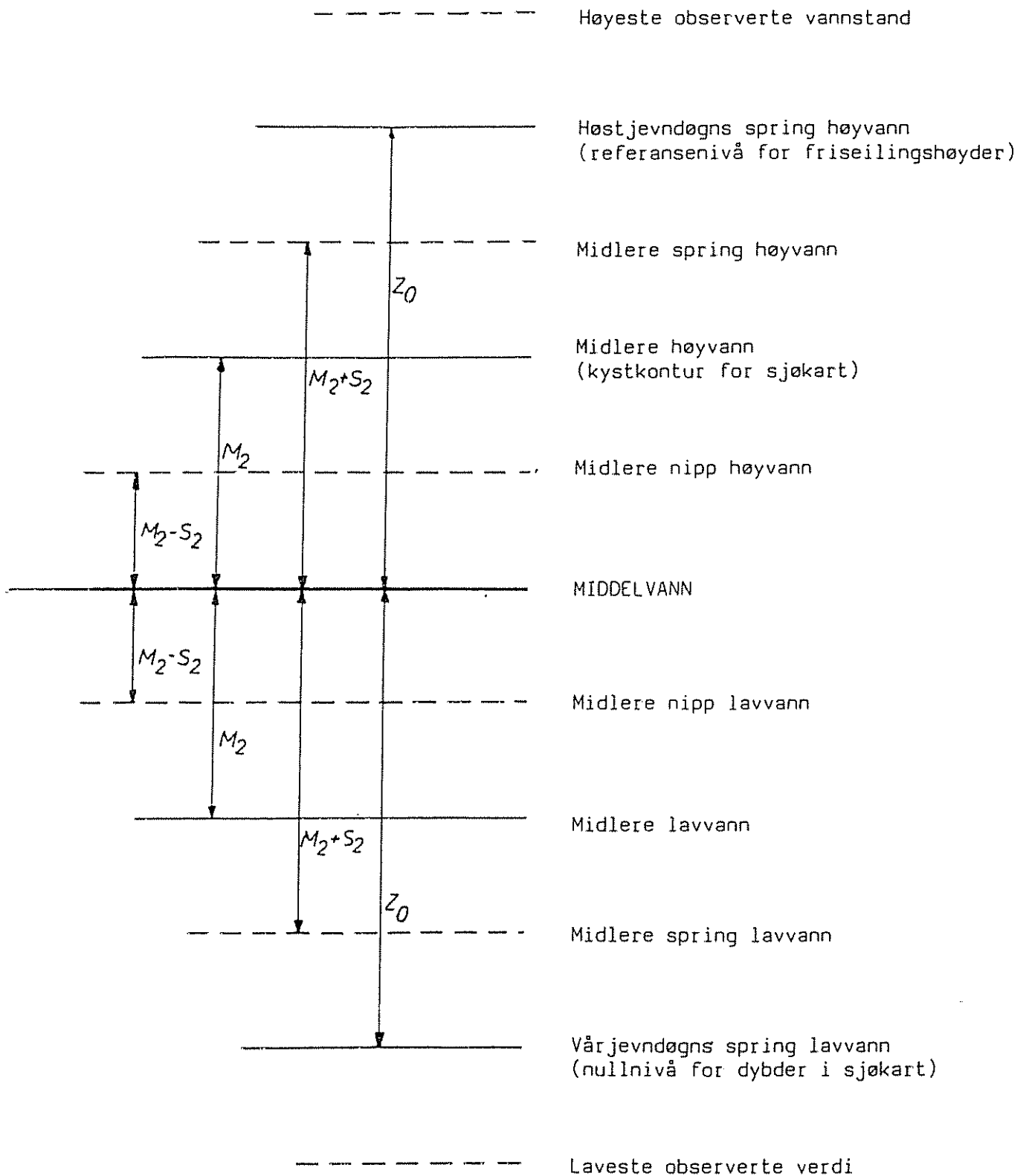
Vannstandsmåling

I 1876 bestemte Den norske gradmålingskommisjon at det skulle settes opp en del vannstandsmålere langs kysten slik at en kunne få registrert havets middelnivå. Disse målingene skulle så danne grunnlaget for en høydereferanse (Normal Null) som presisjonsnivelementene på land skulle knyttes til (Jelstrup og Trovåg 1956 s. 72). Før år 1900 var det etablert ni slike målere i våre største byer og endel andre steder. Senere er det kommet til flere. For hver målestasjon blir så middelvann og de andre definerte vannstands nivåene beregnet på grunnlag av flere års målinger. Disse målerne er stadig i virksomhet og registrerer bl.a. landhevingen som har betydning for høydeberegningene både på land og sjø.

Dette skal jeg komme tilbake til. Jeg vil først gjøre rede for de ulike vannstands nivåer Norges sjøkartverk opererer med. Opplysningene er hentet fra Den norske los (1962).

Vannstands nivåer

Utgangspunktet for skalaen som er vist på fig. 29 er Middelvann (MV). MV er bestemt ved timevise vannstandsobservasjoner, som regel over flere år og gir uttrykk for den gjennomsnittlige vannstand døgnet og perioden gjennom.

Figur 29. Ulike vannstandsnivåer (I følge NSKV)

Midlere nipp høyvann/lavvann står for den gjennomsnittlige minste vekslingen i vannstanden og forekommer ca 7 1/4 dag før og etter ny- og fullmåne.

Midlere høyvann/lavvann gir uttrykk for middelveidien for samtlige maksimum og minimumsregistreringer for hele perioden.

Midlere spring høyvann/lavvann står for den gjennomsnittlige største vekslingen i vannstanden og forekommer ved ny- og fullmåne.

Høstjevndøgns spring høyvann er som navnet sier den gjennomsnittlige høyvannstand ved høstjevndøgn. Denne er spesielt høy pga. at månen og sola "trekker" havet i samme retning og til vår side av jordkloden.

Vårjevndøgns spring lavvann er tilsvarende den gjennomsnittlige lavvannstand ved vårjevndøgn. Da blir havet trukket til den diamentralt motsatte side av jordkloden av både sol og måne.

Høyeste/laveste observerte verdi vil bestå av en eller flere like enkeltmålinger og vil ikke være noen utjevnet verdi.

Forskjellen mellom høyvann og lavvann generelt varierer veldig fra sted til sted. I Oslofjorden er den midlere tidevannsforskjellen ca. 20-25 cm, ved Mandal 17 cm, Bergen 88 cm, Trondheim 183 cm, Bodø 172 cm, Finneid 106 cm, Tromsø 178 cm og Vardø 202 cm. Til sammenligning kan nevnes at tidevannsforskjellen i Bristol-kanalen er ca. 14 meter ved springflo og i Fundy Bay på Nova Scotia ca. 15.4 m (Aschehoug 1974, bind 18).

2.6 SAMMENDRAG

I kapittel 2 har jeg forsøkt å gjøre rede for noen spredte temaer som bl.a. i relasjon til eiendomsrett og grenser i sjø i mange tilfeller kan være avgjørende betydning, og som for mange kanskje er ukjente eller uklare.

Det geometriske prinsipp skal legges til grunn for grensetrekking mel-